

Triladijska stavba iz 17. stol. z gotskim trostrano zaključenim prezb. Še šilasta okna. Kot arhitekt se je v cerkvi slabo uveljavil arh. Maks Štrener, ki je razkosal Cussov veliki oltar in figure raztresel po prezbiteriju. Čedne so slike po stenah, delo Toneta Kralja. V ladji: veseli in žalostni del rožnega venca, v prezb. častitljivi del. Slikano v 11. 1942-43. V ciklu trpljenja politična tendenca (laški vojaki, karikiran Mussolini in pod.) Sliki M.b. in Srca Jez. v stran. oltarjih delo Mare Kralj - 1939.

Plastika Cussovega oltarja zelo, zlasti oba angela. Dva stola s primitivnimi rezbarijami Oznanjenja in Marijinega Obiskanja. Zelo lepa okvirna krstilnica iz ca. 1700 ali zač. 18. stol. Intarziran marmor - beneško vplivano.

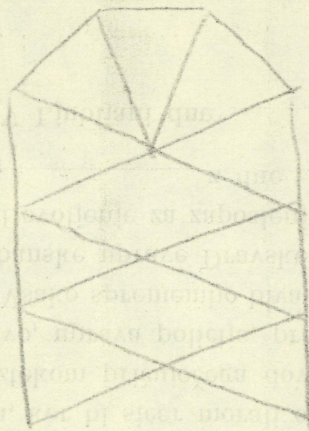
Kropilnik iz 1. 1644 - kvaliteto kraško delo, slično portalu cerkve v Predjani.

Napis v zvonici (zvonik ima pristrešen cokel) v baročnem okviru iz mesnate vitice = del oltarja, ki omenja Jakoba Schellenburga. Pendant je okvir na drugi strani, z letnico 1787.

Ceco, Zap. XX., str. 52. - 21. 6. 1951.

^{vcl.}
Marmornat oltar je kupil župnik Andrej Semen, ko so razprodajali imovino franč. cerkve (na Vodnikovem trgu) v Ljubljani. Prvotni oltar je bil posvečen sv. križu. Župnik pa je sv. križ nadomestil s patronom ^{Matrinom}. Oltar je naredil Cussa po naročilu Jakoba pl. Schellenburga.

Zg. Danica, 1. 1903, str. 108 (Ivan Vrhovec.)



Triladijski prostor za vernike, obokan v str. lad-
jah, raven lesen strop v srednji. Ločene s polkrož-
nimi arkadami in stebri.

nenasnen širok slavalok.

Prezbiterij tristrano zaključen, precej višji od
ladje. Ob stenah so 3/4 gotski služniki, obok ima
osekana rebra, sicer še gotska mreža.

Zvonik prvotno nedvomno pred fasado, ladja pozneje
odaljšana do sedanje dolžine.

Arkade kora na straneh podrte, vidi še se nastavek
lokov.

Vso cerkev je poslika. Tone Kralj ali Mara
Na oltarju 2 stoječa in dobra angelja. Z
Robbom nimata nič opraviti, preje Contieri.
Lepo izdelan pisano marmornat s figuricami
okrašen tabernakelj. Dobra kipa marmor, sv.
Jakob in sv. Katarina v krilih.

2 dobra jokajoča putta in žalu oča Marija in
Janez pod križem. Križani belo marmrnat, nov.
Mogoče Tone Kralj, vsekakor prav dobro delo.

Nov je tudi sv. Martin na konju z beračem na
vel.oltarju.

Str. oltar slika M.K. (Mara Kralj) Pisano mar-
mornat z dokaj dobrimi kipi iz srede 18.stol.

Križev ot iz Layerjeve delavnice.

Zvonik e fundamentum erecto 1659.

Str. ortal 8625, levi 1752.

Stele, CXVIII, 22.8.1947, str.

Mainati v svoji tržaški zgodovini v 2.in3.zv. in dr. Kandler v svojih zgod. zapiskih omenjata nekatere stare fare na Notranjskem, ~~xtako~~ Tržaškem, tako tudi l.1371 faro v Hrenovicah.

Zg.Danica, l.1855, str. 201.

Oltarji so bili popravljeni in so dobili nove podobe.

Zg.Danica, l.1866, str. 253.

Fara se omenja ~~xxixixix~~ l.1318 v listini patriarha Gastona. Kot župnik se omenja Simon Placentski.

Zg.Danica, l.1864, str. 182.

Podobo M. rož.venca je naredil Jožef Grošelj, kipar iz Selc.

Zg.Danica, l.1894, str. 331.

Nove zvonove je vliil Samassa iz Lj.

Zg.Danica, l.1896, str. 259.

L.1845 je bila ž.c. kaj borna in zanemarjena. Edina znamenitost je bil vel. oltar, ki je bil prišel sem iz nekdanje opuščene kapucinske c. v Ljubljani

Zg.Danica, l.1905, str. 285(J. Tevičnik)

str. 632 kip. žal.M.B. iz ž.c.

" 633 " Janeza Trst iz "

Župnija je bila v Hrenovicah že pred l.1316, vendar cerkev ni tako stara.

Najstarejši del je prezbiterij, ki je bil prvotno gotski.

Vitki stebriči iz lehnjaka so nosili rebrast obok. Obok je bil pisano po-
barvan, kar se je pokazalo l.1891, ko so nad zakristijo prebili razidano
gotško okno. Sedaj vsega tega ni, le stebriča za vel.oltarjem sta še prvotna
gotška.

Oltar sam ne odgovarja nižjemu prostoru, verjetno ni bil narejen za to cerkev.
Župnik je povedal, da je bil oltar nekoč še višji, pa so ga skrajšali, da so
ga lahko postavili v cerkev. Zelo lepi so kipi na oltarju. (str. 640)

str. 664 kip sv. Jakoba, str. 665 kip sv. Katarine

Zgod. hrenoviškega oltarja - do l.1784 so v lj. licejskem poslopju bili fran-
čiščkani in so imeli tu svojo cerkev, za katero je dal dobrotnik reda Jakob

Schellenburg napraviti lep oltar, ki je bil osvečen sv. križu. Na obeh
straneh sta stala kipa M. . in Janeza, nato dva žalostna angela in na koncu
Jakob in Katarina. Verjetno so kipi delo Robba. Ko so cerkev za Jožefa II

podrli so oltar prodali v Hrenovice. Ker je bil prevelik, so ga nižaili
in vanj v sredo postavili kip s . Martina. (Z 735)

Str. oltar rožn. venca je ^{lepi} prerposto a okusno delo (slika oltarja str. 766)
^{baročni marmornet oltar}
Dom in svet, l.1895

1318. Simon von Placentia (Piacenza) erhält die Pfarre s. Martini von Crenviz (Hrenoviz) in der Triester Diöcese.

Hitzinger: Auszug aus Urkunden des Patriarchats Aquileja.

MHV. Februar 1856. str. 11.

Patron cerkve sv. Martin 1.372 škof v Turu v Galiji, umrl. 11. nov. 397, Frankovski kralji so ga izvolili za svojega zaščitnika. Ker je bil goreč borec za krščanstvo so ga misijonarji radi izbirali za patrona novih cerkv. Iz frankovskega kraljestva so misijonarji prinesli njegov kult k nam. Češčenje sv. Martina je najbolj cvetelo od 7-10 stol. in največ njegovih cerkva je iz te dobe.

Predstavljajo ga na konju, ko z mečem deli svoj plašč, ali z gosjo poleg. To zadnje spominja na paganske navade-gostije in zabave v pozni jeseni, kar se je preneslo na praznovanje sv. Martina.

V Pivki sta ohranjeni iz starih časov dve cerkvi sv. Martina: ž.c. v Hrenovicah in Silentabor nad Zagorjem.

Župnija v Hrenovicah se prvič omenja l. 1318. Cerkev je bila tekom stoletij večkrat prezidana. Lep je vel. oltar, ki ga je izdelal (razen tabernakelja in sprednjega dela Mihael Cussa v Lj 1. 1695 - 1699 in ga je župnik Andrej Semen kupil leta 1787, ko so za Jožefa II prodajali na dražbi cerkvena premoženja. V istem času je bil tudi kupljen vel. oltar v Rakuliku, oba za vsoto 200 goldinarjev. (dve sliki, str. 62, 63 vel. oltarja v Hrenovicah)

Fr. Rupnik: O češčenju nekaterih cerkvenih svetnikov (iz Urednice župnice U. D. 1928, 59)